

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees,
Internationaal en Agro
economisch beleid

Auteur

TER BESLISSING

Datum

29 januari 2026

Kenmerk

DGA-EIA / 103902860

nota
TER BESLISSING

Kamerbrief knellende wet- en regelgeving voor de
multifunctionele landbouw

Kopie aan

Bijlage(n)

6

Parafenroute

Aanleiding

In deze brief doet u de motie van Van Campen en Grinwis (Kamerstuk 30252, nr. 186) af over knellende wet- en regelgeving in de multifunctionele landbouw (MFL). Ook deelt u een onderzoek naar belemmeringen voor de multifunctionele landbouw in de Omgevingswetprocedure binnen gemeenten, dat u samen met EZ en in afstemming met het IPO, de VNG en de LTO heeft laten uitvoeren.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd bijgevoegde kamerbrief te ondertekenen.
- U stuurt de brief mede namens de minister en de staatssecretaris van VWS en de staatssecretaris van SZW. Het kan gebeuren dat de brief ondanks uw akkoord niet verzonden wordt, wanneer uw collega bewindspersonen niet voor 12 februari hun akkoord hebben gegeven.
- U kunt ook besluiten deze brief aan uw opvolger over te dragen, dan zal het rapport en de terugkoppeling op de motie in Q2 2026 verschijnen. Gevolg daarvan is dat u uw toezegging om de motie in Q1 2026 af te doen niet na kunt komen.

Kernpunten

Onderzoek Belemmeringen multifunctionele landbouw in omgevingswetprocedure

- Met deze brief biedt u de Tweede Kamer het rapport van Berenschot en Bügelhajema over belemmeringen voor de multifunctionele landbouw in de Omgevingswetprocedure binnen gemeenten aan.
- Het rapport is in opdracht van LVVN en EZ uitgevoerd. Daarnaast zijn het IPO, de VNG en de LTO nauw betrokken bij het onderzoek.
- De aanleiding voor dit verdiepende onderzoek is het KvK rapport van maart 2024, dat concludeerde dat het merendeel van de uitdagingen van

MFL-ondernemers te maken heeft met regeldrukervaring bij vergunning aanvragen.

- Door het karakter van MFL bedrijven (boerderij i.c.m. horeca, zorg of camping) zijn ze vaak moeilijk inpasbaar in de regelgeving, die gericht is op slechts één van die activiteiten. Omgevingsbeleid moet hierop aangepast worden en ook helpt open communicatie over het proces naar de boer die een vergunning aanvraagt.
- Als handreiking voor gemeenten om vergunningverleningsprocedures te verbeteren is een praatplaat ontwikkeld, die met VNG zal worden verspreid onder gemeenten.
- U hebt de afgelopen maanden in samenwerking met de VNG en LTO al webinars en workshops aangeboden aan ondernemers en gemeenteambtenaren om samen te zorgen dat boeren met een nevenactiviteit beter in het omgevingsplan in te passen zijn.

Motie knellende wet- en regelgeving voor multifunctionele landbouw

- Op 21 februari 2025 is er een motie ingediend door de leden van Campen en Grinwis (Kamerstuk 30252, nr. 186) die de regering verzoekt om in samenwerking met VWS in kaart te brengen hoe knellende wet- en regelgeving voor zorgboeren en andere, soortgelijke multifunctionele landbouwbedrijven weggenomen kan worden.
- In deze brief geeft u samen met VWS en SZW een terugkoppeling op de gevoerde gesprekken naar aanleiding van deze motie en doet u deze af.
- U heeft knellende wet- en regelgeving geïnventariseerd bij de vakgroep MFL van de LTO, de Federatie Landbouw en Zorg (FLZ) en de Vereniging Agrarische Kinderopvang (VAK)
- De ervaren knellende wet- en regelgeving betreffen:
 - uitdagingen met vergunningverlening in de ruimtelijke ordening, zoals besproken in het onderzoek van Berenschot en Bügelhajema;
 - enkele punten gerelateerd aan branchespecifieke wet- en regelgeving, zie toelichting.
- Als vervolgstappen geeft u aan dat:
 - u ziet dat er in 2025 openingen waren om de Wibz en de Wtza passender te maken voor zorgboeren waar VWS gebruik van heeft gemaakt;
 - u samen met de VNG de resultaten van het onderzoek naar belemmeringen voor de multifunctionele landbouw in de Omgevingswetprocedure binnen gemeenten gaat verspreiden;
 - u in nauw contact staat met de bewindspersonen die verantwoordelijk zijn voor de voor MFL-ondernemers relevante branchespecifieke wet- en regelgeving.

Toelichting

In de Kamerbrief geeft u mede namens VWS aan dat;

- Zorgboeren graag hun niet zorg gerelateerde inkomsten buiten de Jaarverantwoording Zorg houden, mede doordat concurrentiegevoelige informatie openbaar wordt.
 - In 2023 heeft onderzoeksbureau Improven VWS negatief geadviseerd op rapportage enkel over collectieve middelen, in verband met uitvoeringsproblemen alsmede meer regeldruk voor zorgaanbieders. Daarom ziet VWS zich genoodzaakt middelgrote en grote zorgaanbieders te vragen om verantwoording over de hele financiële bedrijfsvoering.
- Zorgboeren onduidelijkheid ervaren omtrent het opgeven van vrijwilligers als zorgverleners in relatie tot het instellen van een cliëntenraad.
 - VWS heeft aangegeven in gesprek te gaan met het veld om te komen tot vervolgstappen naar aanleiding van de recente evaluatie van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 (Wmcz 2018). De verduidelijking van vrijwilligers als natuurlijke personen die zorg leveren zal onderdeel zijn van deze gesprekken.
- Zorgboeren aangeven dat de ervaren regeldruk zou verminderen wanneer de eis voor het instellen van intern toezicht versoepeld wordt bij het aanbieden van begeleiding als vorm van zorg.
 - Voor enkele aanbieders van begeleiding die onder eerder geldende wetgeving al bij twee zorgverleners een interne toezichthouder moesten hebben is er met de Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza) per 2022 een versoepeling van de omvangsgrens gerealiseerd. Maar gelet op de grote gevolgen voor patiënten bij onvoldoende kwaliteit van de begeleiding is de omvangsgrens van 10 werknemers voor deze vorm van zorg niet verder verruimd.
- Er bij zorgboeren sinds het indienen van het wetsvoorstel Wet integrale bedrijfsvoering zorg- en jeugdhulpaanbieders (Wibz) zorgen leven omtrent het winstuitkeringsverbod en dat er behoefte is aan een eenduidige definitie van de wettelijke normen ter voorkoming van tegenstrijdige belangen, opdat ondernemers goede handvatten krijgen hoe hierover te rapporteren.
 - Naar aanleiding van reacties op de internetconsultatie, diverse toetsen, gesprekken met veldpartijen en het advies van de Raad van State heeft VWS verschillende wijzigingen ten gunste van zorgaanbieders doorgevoerd in het wetsvoorstel. Daarnaast heeft VWS op 11 december jl. aangegeven verder te gaan onderzoeken waar aanscherpingen kunnen plaatsvinden en hoe risico's ten aanzien van bijvoorbeeld de administratieve lasten en continuïteit van zorg en jeugdhulp ondervangen kunnen worden.

In de Kamerbrief geeft u mede namens SZW aan dat

- Aanbieders van agrarische kinderopvang een toename van regeldruk verwachten bij het aanmerken van kinderopvang als dienst van algemeen economisch belang (DAEB).
 - Om de vormgeving van de DAEB zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de specifieke kenmerken en behoeften vanuit de sector, wordt de verdere uitwerking van de DAEB samen met de sector opgepakt met veel aandacht voor het beperken van de regeldruk.